

eksklusivaftalerne til et spørgsmål om frihedsrettigheder for nogle få hundredtusinder mennesker. Men i virkeligheden handler det om nogle helt fundamentale kollektive rettigheder for alle de danske lønmodtagere. Det er forsvaret for dem, det gælder i øjeblikket.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil godt indlede med at takke de partier, som kan støtte dette lovforslag og dermed stå ved det, som de har lovet deres vælgere.

Jeg er sikker på, at vi under den videre behandling af forslaget får mulighed for at uddybe de temaer, som har været rejst under dagens forhandlinger.

Regeringspartierne har længe ønsket at sikre alle lønmodtagere retten til frit at vælge eller fra-vælge medlemskab af en forening uden samtidig at risikere ikke at få arbejde eller at miste arbejdet. Det fremsatte forslag har derfor til formål fuldt ud at sikre lønmodtageres foreningsfrihed. Efter forslaget må en arbejdsgiver derfor ikke fremover lægge vægt på, om en person er medlem eller ikke er medlem af en forening, når arbejdsgiveren skal ansætte eller afskedige en person.

Der er altså tale om både at sikre den positive og den negative foreningsfrihed. Det vil sige en lønmodtagers ret til frit at vælge at være medlem eller ikke at være medlem uden at risikere at blive ramt på sit levebrød. Imidlertid bliver lønmodtageres foreningsfrihed først reel, hvis man samtidig gør op med eksklusivbestemmelserne i de kollektive overenskomster. Derfor foreslår regeringen at forbyde eksklusivbestemmelser i kollektive overenskomster.

Der er meget delte meninger om, hvor stort et problem eksklusivbestemmelser udgør, og hvad det vil betyde, hvis de afskaffes. Jeg vil godt sige noget om terminologien i det her spørgsmål. Sagen drejer sig jo om, som også flere talere har været inde på, at en arbejdsgiver og en fagforening kan aftale, at en tredje person skal være medlem af en bestemt forening. Det kalder jeg ikke aftalefrihed, det kalder jeg for tvang, og det er substansen i det, vi snakker om her. Derfor er det altså et indgreb i, at to parter kan aftale, at en tredje person skal opføre sig på en bestemt måde.

Jeg vil også godt sige, at der findes jo ingen eksklusivbestemmelser, uden at der i aftalen indgår en arbejdsgiver og en lønmodtagerorganisation. Det er begge parter, vi griber ind over

for. Så det er rigtigt, hvad der er blevet sagt: Det her er et indgreb i ledelsesretten, fordi vi synes, det er uacceptabelt, at man som arbejdsgiver skulle kunne aftale med en fagforening, at de ansatte skal være medlem af en bestemt forening. Så det er et indgreb, og jeg håber, at vi har fået sat på plads, at det er et indgreb både over for arbejdsgiverne og over for arbejdstagerorganisationerne.

Der er heldigvis mange, som gerne vil være medlem af en fagforening og derfor frivilligt melder sig ind. For dem er eksklusivbestemmelsen ikke noget problem. Men der er også mennesker i dette land, for hvem det er imod deres overbevisning at skulle tvinges til at være medlem af en bestemt forening for at kunne udføre et arbejde. Der er eksempler på, at medarbejdere er blevet fyret, fordi de nægter at melde sig ind i en fagforening, eller fordi de vælger at melde sig ind i Den Kristelige Fagbevægelse.

Kl. 13.55

I dag er knap 10 pct. eller 220.000 lønmodtagere på det danske arbejdsmarked omfattet af overenskomster, som indeholder en eller anden form for eksklusivbestemmelse. Lidt over halvdelen er ansat hos uorganiserede arbejdsgivere, mens de sidste 100.000 er ansat på virksomheder, som har haft eksklusivbestemmelserne med sig, da de blev medlemmer af arbejdsgiverorganisationen.

For mig er det en himmelråbende diskrimination, vi er ude for her. Det er himmelråbende, at man vælger en lille gruppe af lønmodtagere ud, som skal være omfattet af en tvang og en pligt til at melde sig ind i en bestemt forening, som de ikke ønsker at være medlem af. Derfor kan man sige, at når halvdelen af dem, der er omfattet af eksklusivbestemmelser, arbejder hos arbejdsgivere, der er medlemmer i en arbejdsgiverforening, er de argumenter, vi har hørt i debatten i dag, jo så meget desto mere grelle.

Eksklusivbestemmelserne kan på et tidspunkt have haft deres berettigelse, nemlig i forbindelse med at fagforeningerne kæmpede for at opnå anstændige løn- og arbejdsvilkår, hvor en fagforenings gennemslagskraft bl.a. afhang af, at de havde en stor medlemstilslutning. I dag er situationen imidlertid en anden, hvor der er etableret stærke og repræsentative fagforeninger og arbejdsgiverforeninger på det danske arbejdsmarked.

Jeg mener ikke, at eksklusivbestemmelser og et tvangsmæssigt foreningsmedlemskab hører hjemme på et moderne arbejdsmarked. Og jeg